

Innhold

Forord	3
Lov av 31. mai 1974 nr. 17. om kommunale vann- og kloakkavgifter	9
Forskrift om kommunale vann- og avløpsgebyrer av 10. januar 1995	11
Kommentarer til de enkelte bestemmelser i forskriften	14

Forord

Miljøverndepartementet har fastsatt ny forskrift om beregning av kommunale vann- og avløpsgebyrer. Den avløser forskrift om beregning m.v. av kommunale vann- og kloakkavgifter av 6. september 1974. Med den nye forskriften tar Miljøverndepartementet sikte på en forenkling av regelverket og større valgfrihet for den enkelte kommune, slik at de kommunale forskriftene i størst mulig grad kan tilpasses lokale forhold. Hovedprinsippene for gebyrberegningen – så som selvkostprinsippet og betaling etter forbruk – står imidlertid fast. Forskriften legger ikke nye plikter på kommunene. Gjeldende kommunale forskrifter kan opprettholdes.

Bakgrunnen for loven og forskriften

Formålet med bygging og drift av avløpsanlegg er å sikre at borttransportering og rensing av forurensset avløpsvann skjer på en slik måte at forurensningene ikke fører til helseskade, går ut over trivselen eller skader naturens evne til produksjon og selvfornyelse, jf lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) av 13. mars 1981 nr. 6 § 1.

Formålet med bygging og drift av vannforsyningasanlegg er å sikre tilbuddet av vann i tilstrekkelige mengder og av god kvalitet.

Loven og forskriften om kommunale vann- og avløpsgebyrer har til formål å sikre kommunene en finansieringsordning slik at de kan ivareta disse oppgavene på en god måte.

Bakgrunnen for regelendringene

Det er ca. 20 år siden forskrifter om beregning m.v. av kommunale vann- og kloakkavgifter av 6. september 1974 («rammeforskriften») ble gitt. De finansieringsordninger for bygging og drift av vann- og kloakkanlegg som fantes varierte sterkt og var ikke tilstrekkelige. Det ble derfor gitt relativt detaljerte regler for hvordan kommunene skulle beregne vederlag for tjenestene på vann- og avløpssektoren.

I dag har kommunene omfattende erfaring med gebyrsystemet. Det er ønskelig å styrke kommunenes muligheter til å påvirke og avgjøre lokale miljøspørsmål. Innenfor de rammer som følger av loven og forskriften vil kommunen stå fritt til å utarbeide regler om beregning m.v. av vann- og avløpsgebyrer.

Utgangspunktet er at brukerne av tjenestene i kommunen bør bære kostnadene forbundet med vannleveranse og avløpsanlegg. Det vil derfor fortsatt kunne bli forskjeller i gebyrnivå og beregningsmetode fra kommune til kommune. Ulikhetene er delvis et resultat av kommunenes ulike valg mht. investeringer og kostnader på sektoren, delvis et resultat av ulike statlige krav til tiltak, og delvis skyldes det at naturforholdene og befolkningsmønstrene varierer fra sted til sted.

Miljøverndepartementet vil likevel oppfordre kommunene til å samarbeide om utforming av reglene om gebyrer der dette er naturlig. Fylkesmannen vil bistå kommunene i dette arbeidet.

Lovens § 3 jf § 2 annet ledd innebærer at kommunen har frihet til å fastsette regler for gebyrberegningen innenfor de rammer loven og forskriften setter. Den nye forskriften utvider disse rammene. Der loven eller forskriften ikke sier noe bestemt, står kommunen fritt i å utforme egne bestemmelser.

Som eksempler på dette nevnes at den nye forskriften ikke inneholder regler

- om arealberegningsmetode (den gamle forskriftens pkt. 1.7),
- om tillegg i årsgebyr for eiendom som er gebyrpliktig for bare vann eller kloakk (den gamle forskriftens pkt. 3.5),
- om at årsgebyr kan fastsettes i trinn (den gamle forskriftens pkt. 3.7),
- om tillegg eller fradrag i årsgebyr (den gamle forskriftens pkt. 3.10 – 3.12) m.v.

Når den nye rammeforskriften ikke har regler om dette, betyr det at kommunen selv kan fastsette regler i kommunale forskrifter – innenfor rammen av loven og rammeforskriften.

Lovens og forskriftens hovedprinsipper

Hovedprinsippene bak forskrift om beregning m.v. av kommunale vann- og kloakkavgifter av 6. september 1974 ligger fast:

- Bare kostnadsmessige og beregningstekniske hensyn skal legges til grunn for gebyrberegningen.
- Gebyrene skal fordeles på brukere av fast eiendom slik at de i størst mulig utstrekning gir uttrykk for hva det koster kommunen å betjene den enkelte eiendom med vann- og avløpsanlegg.
- Intensjonen er at brukerne av fast eiendom fullt ut skal dekke alle kostnader i forbindelse med kommunale vann- og avløpsanlegg.

Lov av 31. mai 1974 nr. 17 om kommunale vass- og kloakkavgifter er en lov om kostnadsinndeckning for kommunen. Dette innebærer at det først og fremst er forhold som har med kostnadssiden på vann- og avløpssektoren som skal legges til grunn ved den nærmere utformingen av kommunale forskrifter for beregning av vann- og avløpsgebyrer. Hensynet til administrativt enkle løsninger vil også kunne tillegges vekt. På den annen side kan det ikke tas hensyn til fordelingspolitiske ønsker ved fastsettelse av kommunale forskrifter om vann- og avløpsgebyrer. Som en illustrasjon på dette nevnes at det f.eks. kan fastsettes ulike gebyrsatser for gebyrpliktige eiendommer som er knyttet til ulike vann- og avløpsanlegg eller større enheter av disse, der dette er begrunnet med at kostnadene pr.

tilknyttet er vesentlig forskjellige. Det kan derimot ikke fastsettes lavere gebyrer for f.eks. gebyrpliktige som er minstepensjonister, uføretrygdede eller arbeidsledige, eller for øvrig tas hensyn til gebyrpliktiges privatøkonomi. En utjevning må evt. skje ved bevilgning over kommunebudsjettet.

Gebyrene skal fordeles på brukere av fast eiendom slik at de i størst mulig utstrekning gir uttrykk for hva det koster kommunen å betjene den enkelte eiendom med vann- og avløpsanlegg. Gebyrene skal beregnes på grunnlag av målt eller stipulert vannforbruk ut fra prinsippet om at vann inn = vann ut. Forbruket skal stipuleres på grunnlag av bebyggelsens areal fordi arealet generelt sett gir det beste uttrykk for forbruket over en lengre periode. Beregningsmessige hensyn gjør at det ikke kan oppnås en nøyaktig fordeling for den enkelte gebyrpliktige til enhver tid. Merkostnadene ved administrering av gebyrordningen ville da bli uforholdsmessig høye i forhold til nytten av å finjustere fordelingen av kostnadene på vann- og avløpssektoren. Det kan imidlertid i spesielle tilfelle tas hensyn til bebyggelsens art, den bruk som gjøres av den m.v.

Kommunene er ikke pålagt full kostnadsinndekning gjennom gebyrer. Kommunen kan ikke kreve inn mer i gebyrer enn dens samlede kostnader på vann- og avløpssektoren (selvkost). Den nye forskriften legger ikke opp til noen endringer på dette punkt i forhold til tidligere regler. Det er således bare kostnader som har normal sammenheng med en forsvarlig forretningsmessig gjennomføring av tiltak på vann- og avløpssektoren som kan tas med i gebyrgrunnlaget. Andre kostnader, f.eks. til bygging og drift av fontener, tilretteleggelse av vannkilder for bading, fiske og annet friluftsliv samt andre miljøtiltak kan ikke finansieres ved hjelp av vann- og avløpsgebyrer.

De gebyrer som kreves inn, kan utelukkende benyttes til å dekke kostnader på vann- og avløpssektoren. Det er for å klargjøre dette hovedprinsippet, og tydeliggjøre at betalingen er vederlag for en tjeneste, at forskriften bruker betegnelsen «gebyr».

De forskjellige gebyrtypene skal ikke knyttes til noen bestemt del av kostnadene. Engangsgebyr for tilknytning skal således

ikke referere seg direkte til anleggsutgiftene. Kommunene fastsetter selv forholdet mellom tilknytningsgebyrenes og årsgebyrenes størrelse.

Rundskriv/retningslinjer/veilederinger m.v.

Den nye forskriften avløser forskrifter om beregning m.v. av kommunale vann- og kloakkavgifter av 6. september 1974.

Dette rundskrivet avløser følgende rundskriv:

- T-25/74 Innføring av kommunale vann- og kloakkavgifter
- T-8/83 Vann- og kloakkavgifter – nye regler for beregning av bygningsarealer
- T-16/83 Endringer av forskrifter om beregning m.v. av kommunale vann- og kloakkavgifter
- T-1/85 Kommunale vann- og kloakkavgifter – nytt pkt. 2.3 i forskriften om beregning m.v. av kommunale vann- og kloakkavgifter – differensierte tilknytningsavgifter

Rundskriv T-9/86 Retningslinjer for beregning av avgiftsgrunnlaget for kommunale vann- og kloakkavgifter og T-8/76 Kommunale vann- og kloakkavgifter – veiledning for inngåelse av avtaler om fastsettelse av avgifter for industri m.v. opprettholdes.

Siden rundskriv T-25/74 ble gitt ut er det gjort enkelte endringer i lov av 31. mai 1974 nr. 17 om kommunale vass- og kloakkavgifter. Loven i gjeldende ordlyd er derfor tatt inn i heftet, på side Endringene er:

- I § 1 første ledd er «bygningsrådet» skiftet ut med «kommunen».
- Det er lagt til et nytt annet ledd i § 1, som går ut på at gebyr kan kreves inn for eiendom som slipper ut avløpsvann i vassdrag når kommunen legger vassdraget i lukket ledning.
- Annet ledd i § 3 er opphevet. Det er ikke lenger slik at et kommunestyrevedtak om vann- og kloakkgebyrer må godkjennes av fylkesmannen før det blir gyldig.
- § 4 om innkreving er endret og følger reglene i lov om betaling og innkreving av skatt.

Kontroll og tilsyn

Fastsettelsen av vann- og avløpsgebyrer for den enkelte gebyrpliktige vil som regel følge automatisk av regler fastsatt i kommunal forskrift. Dette er ikke enkeltvedtak som kan påklages, jf forvaltningsloven § 2 første ledd b). Dersom gebyrfastsettelsen bl. a. er resultat av vedtak truffet individuelt overfor den enkelte gebyrpliktige, vil det derimot være et enkeltvedtak som kan påklages etter forvaltningsloven § 28.

I henhold til lov om kommuner og fylkeskommuner av 25. september 1992 nr. 107 (kommuneloven) § 59 kan kommunestyremedlemmer i visse tilfelle bringe en communal forskrift inn for departementet for lovlighetskontroll.

Lovlighetskontroll innebærer kontroll med hvorvidt forskriften er innholdsmessig lovlig (materiell kompetanse), er truffet av noen som har myndighet til å fastsette en slik forskrift (personell kompetanse) og om den er blitt til på lovlig måte (prosessuell kompetanse).

Departementet kan også på eget initiativ ta forskriften opp til lovlighetskontroll.

Myndheten etter kommuneloven § 59 er delegert til fylkesmannen i henhold til Kommunal- og arbeidsdepartementets rundskriv H-25/92 av 1. juni 1993.

I henhold til kommuneloven § 60 har kommunestyret det øverste tilsyn med den kommunale forvaltning. Kontrollutvalget skal forestå det løpende tilsyn med den kommunale forvaltning. Kommunerevisjonen skal kontrollere at den økonomiske forvaltning foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak.

Det er fylkesmannen som kommunene skal henvende seg til med spørsmål om regelverket for beregning av vann- og avløpsgebyrer.

Lov om kommunale vass- og kloakkavgifter

av 31. mai 1974 nr. 17 med endringar, seinast ved lov av 11. juni 1993 nr. 85.

§ 1.

Når ein fast eigedom har tilknyting til communal vass- eller kloakkleding, anten beinveges eller gjennom privat samleiding, har eigaren skylnad til å svare vass- og kloakkavgift til kommunen. Det same gjeld når kommunen med heimel i bygningslova¹⁾ § 65, § 66 eller § 92 første leden, har kravd at eigedomen skal ha slik tilknyting. Avgift kan krevjast jamvel av eigedom som det ikkje er hus på, når kommunen kunne kravd tilknyting til slike leidningar om det hadde vore hus på eigedomen. Er det ikkje bygd på eigedomen av di det, i lov eller i vedtak av offentleg styresmakt, er sett forbod mot bygging, kan det ikkje krevjast avgift så lenge forbodet gjeld. Det same gjeld når byggjehindringa er annan serleg grunn som eigaren ikkje har ansvaret for.

Avgift kan og krevjast for eigedom som slepp ut avløpsvatn i vassdrag når kommunen legg vassdraget i lukka leidning.

Når ikkje anna er avtala, skal avgift for bortfest grunn svarast av festaren og ikkje av eigaren, i fall festaren har arvefeste eller festerett for så lang tid at det er att minst 30 år av festetida rekna frå den tid avgiftsskyldnaden kom opp. Det same gjeld når avtala gjev festaren rett til å krevja festetida lengd så mykje at det vert att ei festetid på minst 30 år som nemnt, om festaren gjer bruk av retten sin.

Kommunen kan ta bort alt eller noko av avgifta for eigedom som det ikkje er hus på.

¹⁾ Lov av 14 juni 1985 nr 77.

§ 2.

Avgiftene skal vera eingongsavgifter for tilknyting og årlege avgifter. Kongen fastset i forskrift råma for avgiftene og hovudreglane om utrekning og innkreving.¹⁾. Likeeins kan Kongen²⁾ fastsetje andre føresegner til gjennomføring av lova.

¹⁾ Fastsett med res 6 sept med seinare endringar, med fullmakt for Miljøverndepartementet.

²⁾ Miljøverndepartementet etter res 6 sept 1974

§ 3.

¹⁾ Kommunestyret fastset i forskrift storleiken på avgiftene i kommunen og gjev nærmere reglar om gjennomføring av avgiftsvedtaket og innkreving av avgiftene.

¹⁾ Endra ved lov 17 mars 1989 nr 11

§ 4.

¹⁾ Forfalt krav på årsavgift etter denne lova er sikra med lovpant i eigedomen etter pantelova²⁾ § 6-1. Både årsavgift og eingongsavgift for tilknyting er elles tvangsgrunnlag for utlegg.³⁾ Avgiften kan krevjast inn av kommunekasseraren etter reglane for innkrevjing av skatt.

¹⁾ Endra med lover 8. feb. 1980 nr. 2, 26. juni 1992 nr. 86 (i kraft 1. jan. 1993 iflg. res. 23. okt. 1992 nr. 765).

²⁾ Lov 8 feb 1980 nr 2.

³⁾ Jfr tvangfullbl kap 7.

§ 5.

1. Kongen fastset kva tid lova tek til å gjelda.¹⁾
2. Når lova vert sett i kraft er bygningslova²⁾ av 18 juni 1965 nr 7 endra såleis: ---

¹⁾ Frå 6 sep 1974 etter res s.d.

²⁾ Sjå no lov 14 juni 1985 nr 77.

Forskrift om kommunale vann- og avløpsgebyrer

fastsatt av Miljøverndepartementet 10. januar 1995 i medhold av lov av 31. mai 1974 nr. 17 om kommunale vass- og kloakkavgifter
§ 2. Endret ved forskrift av 27. september 1996.

§ 1. Rammen for gebyrene

Vann- og avløpsgebyrer fastsatt i medhold av lov av 31. mai 1974 nr. 17 om kommunale vass- og kloakkavgifter skal ikke overstige kommunens nødvendige kostnader på vann- og avløpssektoren.

Kommunen fastsetter i forskrift regler for beregning og innkreving av vann- og avløpsgebyrene, samt gebyrenes størrelse, innenfor rammene av denne forskriften.

Før kommunen gjør vedtak om gebyrenes størrelse, skal det foreligge et overslag over kommunens antatte kostnader til investeringer, drift og vedlikehold på vann- og avløpssektoren for de nærmeste årene (minimum 3 år). Overslaget skal så vidt mulig utarbeides i sammenheng med kommunens rullerende langtidsbudsjett. Det skal også foreligge et overslag over hvilke beløp gebyrene antas å innbringe.

§ 2. Generelt om beregningen

Når bebyggelsens areal eller målt vannforbruk legges til grunn for beregningen, skal gebyrene for eiendom som brukes som bolig, beregnes for hele eiendommen under ett eller separat for den enkelte boenhet. Eier av fast eiendom er i alle tilfelle ansvarlig for gebyrene overfor kommunen.

§ 3. Engangsgebyr for tilknyting

Plikt til å betale engangsgebyr for tilknytning oppstår når en ellers gebyrpliktig eiendom blir bebygd eller når gebyrplikt for

babygd eiendom inntrer etter lovens § 1. Ved tilbygg eller påbygg kan det beregnes tillegg i tilknytningsgebyret.

§ 4. Årsgebyr

For bolig skal årsgebyret beregnes på grunnlag av målt eller stipulert vannforbruk. For eiendom hvor vannmåler ikke er installert, skal vannforbruksstipuleres på grunnlag av babyggelsens størrelse. Det stipulerte forbruksstipulertet skal i størst mulig grad tilsvare reelt forbruk. Det kan dessuten tas hensyn til babyggelsens art og den bruk som gjøres av den, samt eiendommens størrelse og beskaffenhet.

Det kan fastsettes minimumsgebyrer.

For eiendom som ikke brukes som bolig, kan det fastsettes særlige regler for gebyrberegning eller inngås særlige avtaler. Den fastsatte eller avtalte beregningsmåte må normalt ikke føre til lavere gebyr enn det som ville blitt pålagt etter kommunens ordinære forskrift. Hvis det ikke er fastsatt særlige regler eller inngått særlig avtale, skal årsgebyret beregnes på grunnlag av målt forbruk.

§ 5. Ulike gebrysatser

Det kan fastsettes lavere tilknytningsgebyr for eiendommer der det er betalt refusjon eller annen form for opparbeidelseskostnader for vann- og/eller avløpsanlegg som er utført etter planer godkjent av kommunen.

Det kan fastsettes ulike gebrysatser for tilknytnings- og årsgebyr dersom et vann- eller avløpsanlegg eller større enhet av dette medfører vesentlig høyere eller lavere kostnader enn de øvrige.

Det kan videre fastsettes ulike gebrysatser for tilknytnings- og årsgebyr for ulike boligkategorier, der det er ulike kostnader forbundet med betjening av ulike boligkategorier.

§ 6. Renter

Om renteplikt ved for sen betaling eller tilbakebetaling av vann- og avløpsgebyrer gjelder reglene i lov av 6. juni 1975 nr. 29 om eigedomsskatt til kommunane § 26 tilsvarende.

§ 7. Endringer i forskriften

Miljøverndepartementet kan fastsette endringer i eller tillegg til denne forskrift.

§ 8. Ikrafttredelse m.v.

Denne forskrift trer i kraft straks. Forskrifter om beregning m.v. av kommunale vass- og kloakkavgifter av 6. september 1974 med senere endringer oppheves.

Kommentarer til de enkelte bestemmelser i forskriften

Til § 1. Rammen for gebyrene

Denne bestemmelsen setter kommunens nødvendige kostnader på vann- og avløpssektoren som den øvre grense for hvor mye kommunen til sammen kan kreve inn i vann- og avløpsgebyrer (selvkostprinsippet). Bare kostnader som har en direkte, normal sammenheng med en forsvarlig forretningsmessig drift av vann- og avløpssektoren, kan legges inn i gebyrgrunnlaget. Vann- og avløpsgebyrene skal således ikke kunne brukes til å finansiere andre deler av kommuneforvaltningen.

Før kommunen fastsetter gebyrenes størrelse, skal det foreligge overslag over forventede kostnader og inntekter på vann- og avløpssektoren. Overslagene skal omfatte kostnader til investeringer, drift og vedlikehold, samt forventet inntekt fra gebyrer og annet. Overslagene skal dekke en periode på minst 3 år og så vidt mulig knyttes til kommunens rullende langtidsbudsjett.

At det er kommunens kostnader som skal kunne dekkes ved gebyrene, innebærer at kostnader som er dekket på andre måter ikke kan tas med i gebyrgrunnlaget. Kostnader som er dekket gjennom f.eks. statlige tilskudd må således holdes utenfor. Kommunen kan også fastsette lavere tilknytningsgebyr for eiendommer hvor det er betalt refusjon eller annen form for opparbeidelseskostnader for tekniske anlegg som er utført etter planer godkjent av kommunen.

Gebyrperioden forutsettes normalt å være ett år, slik at kommunens gebyrinntekter ikke skal overstige kostnadene i løpet av denne perioden. Beregningsperioden kan imidlertid settes til lengre enn ett år for å jevne ut gebyrenes størrelse i forbindelse med større investeringer. En slik periode skal ikke

overstige 5 år. Kommunen må da kunne fremlegge konkrete prosjekter og kostnadsoverslag.

Kommunen er ikke pålagt full kostnadsinndekning. Lavere inndekning vil medføre at deler av kostnadene på vann- og avløpssektoren må finansieres via kommunebudsjettet. Prinsippet om at forurensener skal betale, jf forurensningsloven av 13. mars 1981 nr. 6 § 2 nr. 5, tilsier imidlertid at kommunen dekker alle kostnadene på sektoren gjennom gebyrer. Forurensener i dette tilfellet, er den enkelte som har avløp knyttet til kommunalt nett.

Gebyrgrunnlaget skal fastsettes ut fra generelle regler om god regnskapsskikk m.v. Fylkesmannen skal veilede kommunene mht. spørsmål om beregning av gebyrgrunnlaget. Kommunens kontrollutvalg og revisor fører tilsyn med kommunens økonomiforvaltning. Kommunestyret har det øverste tilsyn med den kommunale forvaltning, jf kommuneloven § 60.

Til § 2. Generelt om beregningen

Når bebyggelsens areal eller målt vannforbruk legges til grunn for beregningen, skal gebyrene for boligeiendommer baseres på hele eiendommens samlede areal, eller kommunen kan velge å beregne gebyrene basert på den enkelte boenhet. Dette gjelder både årsgebyr for boligeiendommer, hvor beregningen skal baseres på målt eller stipulert forbruk, og tilknytningsgebyr for boligeiendommer i den grad det baseres på bebyggelsens areal. Som boligeiendom regnes i denne forbindelse også eiendom med fritidsbebyggelse. Eieren av den gebyrpliktige eiendommen er i alle tilfelle ansvarlig overfor kommunen for både tilknytnings- og årsgebyr for hele eiendommen, jf lovens § 1 første ledd første pkt.

Til § 3. Engangsgebyr for tilknytning

Kommunen fastsetter i forskrift størrelsen på tilknytningsgebyret og nærmere regler om beregningsmåten.

Gebyret skal beregnes for den enkelte faste eiendom eller for den enkelte boenhet på eiendommen, jf kommentarer til § 1.

Tilknytningsgebyret er et engangsgebyr. Det kan derfor ikke

kreves nytt gebyr ved en ominnredning av bygningsareal som forelå på tilknytningstidspunktet, eller hvis bruken av bygningen blir endret. Det kan imidlertid kreves tillegg i gebyret ved tilbygg eller påbygg der det er snakk om en utvidelse av bygningsarealet. Kommunen kan bestemme at tilknytningsgebyr bare skal betales når utvidelsen utgjør et visst minste areal.

Gebyr for tilknytning skal ikke knytte seg til noen bestemt del av kostnadene. Også faste kostnader og investeringskostnader kan dekkes inn ved årsgebyrer.

Kommunen bestemmer når gebyrene forfaller til betaling. Det kan imidlertid ikke stilles krav om betaling av tilknytningsgebyr før utstedelse av byggetillatelse.

Det følger av lovens § 3 første ledd at gebyrene skal være engangsgebyrer for tilknytning og årsgebyrer. Det skal skilles mellom gebyr for vann og gebyr for avløp på grunnlag av kommunens kostnader forbundet med hver av disse sektorene.

Til § 4. Årsgebyr

Årsgebyr for boligeiendommer skal beregnes på grunnlag av målt eller stipulert vannforbruk. Som boligeiendom regnes i denne forbindelse også eiendom med fritidsbebyggelse. Det er kommunen, ikke den enkelte gebyrpliktige som avgjør om forbruksmålet skal måles eller stipuleres. Kommunen kan i forskrift bestemme at gebyrpliktige kan kreve å betale etter målt forbruk.

Dersom gebyret beregnes ut fra stipulert forbruk, skal det stipulerte forbruksmålet i størst mulig grad tilsvare reelt forbruk. Det kan ikke fastsettes urealistisk høyt vannforbruk pr. arealenhet for på den måten å redusere prisen pr. m³ for vann og avløp, og dermed favorisere storforbrukere og de som betaler for målt forbruk. Kommunen kan f.eks. ta utgangspunkt i gjennomsnittlig vannforbruk for en middels stor familie, og foreta kontrollmålinger for å kontrollere at det stipulerte forbruksmålet står i forhold til det reelle.

Hvis vannforbruksmålet stipuleres, skal bebyggelsens størrelse legges til grunn, i det bebyggelsens areal er det mål som antas best å gi uttrykk for vannforbruksmålet over en lengre periode. Det er ikke gitt bindende regler for hvordan bebyggelsens areal skal

beregnes, kommunen er ikke lenger bundet av NS 3940. Kommunen avgjør selv om tidligere arealberegninger skal benyttes, eller om det skal foretas ny beregning.

Gebyret skal beregnes for den enkelte faste eiendom eller for den enkelte boenhet på eiendommen, jf kommentarer til § 1.

Det kan tas hensyn til bebyggelsens art og den bruk som gjøres av den, samt eiendommens størrelse og beskaffenhet. Bestemmelsen bør bare i spesielle tilfelle anvendes som et fravik fra prinsippet om at vann inn = vann ut. Med bruk av bebyggelsen menes varige bruksmåter. Midlertidig ikke-bruk vil f.eks. ikke være relevant, slik som at en bolig står tom i en periode. Gjelder det derimot eiendom beregnet på fritidsbruk eller som av andre grunner har lavt vannforbruk, er bestemmelsen relevant. Det kan således fastsettes særlege regler f.eks. for bebyggelse som bare er i bruk deler av året, som har et særlig stort areal i forhold til vannforbruk og avløpsmengde, som har tomt som medfører stort vannforbruk osv. Andre kriterier, som f.eks. avgiftspliktiges privatøkonomi, antall personekvivalenter, antall våtrom i huset etc. kan ikke legges til grunn for gebyrberegningen. Bestemmelsen gir adgang til å fastsette ulike beregningsmåter for eiendommer med ulik bruk etc. Dette innebærer ikke at selve prisen pr. m³ vann/avløp kan settes forskjellig for de forskjellige eiendommene (sammenlign kommentarer til § 5 siste ledd).

For eiendommer hvor vannmåler ikke er installert, kan gebyret fastsettes i trinn. Det kan fastsettes et fast minimumsgebyr. Minimumsgebyret er primært begrunnet i beregningstekniske hensyn, og er også rimelig ut fra at deler av kostnadene på vann- og avløpssektoren ikke har sammenheng med vannforbruksmålet. Minimumsgebyret skal dekke et angitt målt eller stipulert forbruk. Det er følgelig ikke anledning til å kreve et fast gebyr som ikke refererer seg til forbruk.

Regler for hvordan gebyrene skal beregnes fastsettes av kommunen i forskrift. Vedtak om gebyrenes størrelse regnes også som forskrift, jf forvaltningslovens § 2 første ledd c).

Kommunens krav på forfalt årsgebyr er sikret med lovpant i eiendommen, jf lovens § 4 første pkt. og panteloven § 6-1 (2) c).

Dvs. at hele eiendommen fungerer som pant for gebyr som knytter seg til en enkelt boenhet på eiendommen.

For næringsbygg og andre bygninger som ikke brukes som bolig, er hovedregelen at årsgebyr skal baseres på målt forbruk. Er det ikke installert vannmåler, kan det fastsettes særlege regler eller inngås særlige avtaler om beregning av gebyret. Kommunen har begrenset adgang til å sette lavere gebyrer for disse bygningene enn det som ville følge av kommunens ordinære beregningsmåte for boliger. Det kan fastsettes lavere årsgebyr for avløp dersom avløpet er forurensningsmessig gunstigere enn vanlig avløp fra husholdninger. Det kan også gjøres fradrag for vann som går inn i bedriftens produkter, eller av andre grunner ikke slippes ut i avløpsnettet fra bedriften. Det kan ikke fastsettes lavere årsgebyr for vann. Det er altså ikke adgang til å fastsette en ren kvantumsrabatt for storforbrukere. En storforbruker kan være forholdsmessig billigere for kommunen å betjene enn vanlige husholdninger – samtidig representerer storforbrukerne en toppbelastning på kapasiteten, og kan på lang sikt medvirke til at kommunen må bygge ut nye vannkilder, investere i økt rensekapasitet etc. På lang sikt er det derfor ikke økonomisk grunnlag for å operere med kvantumsrabatter.

Til § 5. Ulike gebrysatser

Utgangspunktet er at de samme gebrysatser skal gjelde i hele kommunen. Tilknytningsgebyret kan imidlertid differensieres avhengig av om den gebyrpliktige har betalt refusjon etter plan- og bygningsloven eller andre former for opparbeidelseskostnader, jf kommentarer til § 1.

Kommunen kan også fastsette ulike gebrysatser hvis et vann- eller avløpsanlegg, eller en større enhet av et anlegg, medfører vesentlig høyere eller lavere kostnader enn de øvrige. Dette gjelder både tilknytnings- og årsgebyr.

Det kan videre fastsettes differensierte gebyrer for ulike boligkategorier på bakgrunn av at det er ulike kostnader forbundet med å betjene de ulike kategoriene. For eksempel kan det fastsettes lavere gebyrer for blokkleiligheter på bakgrunn av at kostnadene med ledningsnett er lavere pr. boenhet for disse

boligkategoriene enn for mer spredte boligenheter. I motsetning til § 4 første ledd 3. pkt. kan det her fastsettes ulik pris pr. m³ vann/avløp.

Forøvrig kan det ikke fastsettes differensierte gebyrer.

Regler om differensierte gebyrer må evt. fastsettes i kommunens forskrift.

Til § 6. Renter

At eiendomsskatteloven § 26 gjelder tilsvarende, innebærer at forskrift om rentegodtgjersle når egedomsskatt vert innbetalt for sein eller betalt attende av 18. desember 1987 nr. 977 også gjelder for vann- og avløpsgebyrer.

Til § 8. Ikrafttredelse m.v.

Forskriften pålegger ikke kommunene nye plikter. Kommunene har fått større frihet mht. gebyrberegningen, og kan velge å opprettholde gjeldende forskrifter, eller den kan foreta endringer når den måtte ønske. Det er derfor ikke behov for overgangsordninger. Den nye rammeforskriften trer i kraft straks.